Kohtulahendite kogumik

EUROOPA KOHTU OTSUS (seitsmes koda)

18. detsember 2025*

Eelotsusetaotlus – Tööstuspoliitika – Tehnilistest standarditest ja eeskirjadest ning infoühiskonna teenuste eeskirjadest teatamise kord – Direktiiv (EL) 2015/1535 – Mõiste „tehnilised eeskirjad“ – Liikmesriigi õigusnormid, mis kohustavad esitama maksuameti andmebaasis registreeritud tarkvara lähtekoodi tehnilistele maksunõuetele vastavuse hindamise asutusele – ELTL artikkel 34 – Koguselise impordipiiranguga samaväärse toimega meede – Proportsionaalsuse põhimõte

Kohtuasjas C-353/24,

mille ese on ELTL artikli 267 alusel administratīvā rajona tiesa, Rīgas tiesu namsi (rajooni halduskohus, Riia kohtumaja, Läti) 13. mai 2024. aasta otsusega esitatud eelotsusetaotlus, mis saabus Euroopa Kohtusse 15. mail 2024, menetluses

SIA „EUROPARK LATVIA“,

SKIDATA GmbH

versus

Valsts ieņēmumu dienests,

menetluses osalesid:

SIA „19 points“,

SIA „Ernst & Young Baltic“,

EUROOPA KOHUS (seitsmes koda),

koosseisus: koja president F. Schalin, kohtunikud M. Gavalec (ettekandja) ja Z. Csehi,

kohtujurist: J. Kokott,

kohtusekretär: A. Calot Escobar,

arvestades kirjalikku menetlust,

* Kohtumenetluse keel: läti.

arvestades seisukohti, mille esitasid:

– SIA „EUROPARK LATVIA“, esindaja: *advokāts* S. Petrovičs,

– SKIDATA GmbH, esindaja: *jurists* R. Gasūns,

– Läti valitsus, esindajad: J. Davidoviča ja K. Pommere,

– Tšehhi valitsus, esindajad: A. Edelmannová, M. Smolek ja J. Vláčil,

– Euroopa Komisjon, esindajad: M. Escobar Gomez, L. Malferrari ja I. Naglis,

arvestades pärast kohtujuristi ärakuulamist tehtud otsust lahendada kohtuasi ilma kohtujuristi ettepanekuta,

on teinud järgmise

kohtuotsuse

1 Eelotsusetaotlus käsitleb küsimust, kuidas tõlgendada Euroopa Parlamendi ja nõukogu 22. juuni 1998. aasta direktiivi 98/34/EÜ, millega nähakse ette tehnilistest standarditest ja eeskirjadest ning infoühiskonna teenuste eeskirjadest teatamise kord (EÜT 1998, L 204, lk 37; ELT eriväljaanne 13/20, lk 337), mida on muudetud Euroopa Parlamendi ja nõukogu 25. oktoobri 2012. aasta määrusega (EL) nr 1025/2012 (ELT 2012, L 316, lk 12) (edaspidi „direktiiv 98/34“), artikli 1 punkti 11 ja artikli 8 lõiget 1 ning ELTL artiklit 34.

2 Taotlus on esitatud kohtuvaidluses, mille üks pool on SIA „EUROPARK LATVIA“ (edaspidi „Europark“) ja SKIDATA GmbH (edaspidi „Skidata“) ning teine pool on Valsts ieņēmumu dienests (Läti maksuamet) ning mis puudutab viimati nimetatu otsust jätta oma andmebaasist välja Skidata toodetud automaatmakseseadmed.

Õiguslik raamistik

Liidu õigus

Direktiiv 98/34

3 Direktiivi 98/34 artikkel 1 sätestas:

„Käesolevas direktiivis kasutatakse järgmisi mõisteid:

1. toode – iga tööstuslikult valmistatud toode ja põllumajandustoode, ka kalatoode;

[…]

3. tehniline spetsifikatsioon – dokumendis sisalduv spetsifikatsioon, millega nähakse ette toote nõutavad omadused, nagu kvaliteet, kasutusotstarve, ohutus või mõõtmed, sealhulgas nõuded toote müüginimetuse, terminite, tunnuste, kontrollimise ja kontrollimeetodite, pakendamise, märgistamise või etikettimise ning vastavushindamismenetluse kohta.

   […]

4. muud nõuded – nõuded, mis ei ole tehniline spetsifikatsioon ja mis esitatakse tootele eelkõige tarbijate või keskkonna kaitsmise eesmärgil ning mis mõjutavad tema elutsüklit pärast turuleviimist, nagu kasutamise, ringlussevõtu, taaskasutamise või kõrvaldamise tingimused, kui need võivad oluliselt mõjutada toote koostist, olemust või turustamist;

5. teenuseid puudutav eeskiri – üldist laadi nõuded, mis puudutavad teenuste pakkumisele juurdepääsu ja nende pakkumist punkti 2 tähenduses, eelkõige aga teenusepakkujat, teenuseid ja teenuste tarbijat puudutavad sätted, välja arvatud sätted, mis ei puuduta otseselt nimetatud punktis määratletud teenuseid.

[…]

11. tehnilised eeskirjad – tehnilised spetsifikatsioonid ja muud nõuded või teenuseid puudutavad eeskirjad, sealhulgas vastavad haldusnormid, mille järgimine turustamisel, teenuste pakkumisel, teenusepakkuja asutamisel või teenuste kasutamisel liikmesriigis või selle põhiosas on *de jure* või *de facto* kohustuslik, samuti liikmesriikide õigus- ja haldusnormid, mis keelavad toote valmistamise, impordi, turustamise, kasutamise või keelavad teenuste pakkumise või kasutamise või teenusepakkuja asutamise, välja arvatud need normid, mis on sätestatud artiklis 10.

    De facto tehniliste eeskirjade hulka kuuluvad:

    – liikmesriigi õigus- ja haldusnormid, milles viidatakse kas tehnilistele spetsifikatsioonidele, muudele nõuetele või teenuseid puudutavatele eeskirjadele või ametiala- või tegevusjuhistele, milles omakorda viidatakse tehnilistele spetsifikatsioonidele, muudele nõuetele või teenuseid puudutavatele eeskirjadele ning mille järgimine lubab oletada vastavust eespool nimetatud õigus- ja haldusnormidega kehtestatud kohustustele,

    – vabatahtlikud kokkulepped, mille puhul ametiasutus on üks lepinguosaline ja mis üldistes huvides näevad ette tehniliste spetsifikatsioonide, muude nõuete või teenuseid puudutavate eeskirjade järgimise, välja arvatud riigihangete pakkumistingimused,

    – tehnilised spetsifikatsioonid, muud nõuded või teenuseid puudutavad eeskirjad, mis on seotud toodete või teenuste tarbimist mõjutavate fiskaal- või finantsmeetmetega, soodustades selliste tehniliste spetsifikatsioonide, muude nõuete või teenuseid puudutavate eeskirjade järgimist; siia ei kuulu siseriiklike sotsiaalkindlustussüsteemidega seotud tehnilised spetsifikatsioonid ega muud nõuded.

      Kaasa arvatakse liikmesriikide nimetatud asutuste kehtestatud tehnilised eeskirjad, mis loetletakse nimistus, mille [Euroopa] [K]omisjon artiklis 5 viidatud komitee töö raames koostab enne 5. augustit 1999.

      Selle loetelu muutmisel kasutatakse sama menetlust;

12. „tehniliste eeskirjade eelnõu“ – tehnilise spetsifikatsiooni, muu nõude või teenuseid puudutava eeskirja tekst, sealhulgas haldusnormid, mis on koostatud eesmärgiga need tehniliste eeskirjadena jõustada või lõpuks jõustada lasta, ja mis on ettevalmistusetapis, kus saab veel teha olulisi muudatusi.

[…]“.

4 Direktiivi artikli 8 lõike 1 esimeses lõigus oli sätestatud:

„Piiramata artikli 10 kohaldamist, edastavad liikmesriigid viivitamata komisjonile kõik tehniliste eeskirjade eelnõud, välja arvatud siis, kui tegemist on rahvusvahelise või Euroopa standardi täieliku teksti ülevõtmisega, mille puhul piisab teatest vastava standardi kohta; nad teatavad komisjonile ka põhjused, miks selliste tehniliste eeskirjade jõustamine oli vajalik, kui neid põhjusi ei ole eelnõus juba selgitatud.“

Direktiiv (EL) 2015/1535

5 Euroopa Parlamendi ja nõukogu 9. septembri 2015. aasta direktiiviga (EL) 2015/1535, millega nähakse ette tehnilistest standarditest ja eeskirjadest ning infoühiskonna teenuste eeskirjadest teatamise kord (ELT 2015, L 241, lk 1) tunnistati direktiiv 98/34 kehtetuks ja asendati alates 7. oktoobrist 2015.

6 Direktiivi 2015/1535 artikli 1 lõige 1 sätestab:

„Käesolevas direktiivis kasutatakse järgmisi mõisteid:

a) „toode“ – iga tööstuslikult valmistatud toode ja põllumajandustoode, ka kalatoode;

[…]

c) „tehniline spetsifikatsioon“ – dokumendis sisalduv spetsifikatsioon, millega nähakse ette toote nõutavad omadused, nagu kvaliteet, kasutusotstarve, ohutus või mõõtmed, sealhulgas nõuded toote müüginimetuse, terminite, tunnuste, kontrollimise ja kontrollimeetodite, pakendamise, märgistamise või etikettimise ning vastavushindamismenetluse kohta;

[…]

d) „muud nõuded“ – nõuded, mis ei ole tehniline spetsifikatsioon ja mis esitatakse tootele eelkõige tarbijate või keskkonna kaitsmise eesmärgil ning mis mõjutavad tema elutsüklit pärast turuleviimist, nagu kasutamise, ringlussevõtu, taaskasutamise või kõrvaldamise tingimused, kui need võivad oluliselt mõjutada toote koostist, olemust või turustamist;

e) „teenuseid puudutav eeskiri“ – üldist laadi nõuded, mis puudutavad teenuste pakkumisele juurdepääsu ja nende pakkumist punkti b tähenduses, eelkõige aga teenusepakkujat, teenuseid ja teenuste tarbijat puudutavad sätted, välja arvatud sätted, mis ei puuduta otseselt nimetatud punktis määratletud teenuseid;

[…]

f) „tehnilised eeskirjad“ – tehnilised spetsifikatsioonid ja muud nõuded või teenuseid puudutavad eeskirjad, sealhulgas vastavad haldusnormid, mille järgimine turustamisel, teenuste pakkumisel, teenusepakkuja asutamisel või teenuste kasutamisel liikmesriigis või selle põhiosas on *de jure* või *de facto* kohustuslik, samuti liikmesriikide õigus- ja haldusnormid, mis keelavad toote valmistamise, impordi, turustamise, kasutamise või keelavad teenuste pakkumise või kasutamise või teenusepakkuja asutamise, välja arvatud need normid, mis on sätestatud artiklis 7.

De facto tehniliste eeskirjade hulka kuuluvad:

i) liikmesriigi õigus- ja haldusnormid, milles osutatakse kas tehnilistele spetsifikatsioonidele, muudele nõuetele või teenuseid puudutavatele eeskirjadele või ametiala- või tegevusjuhistele, milles omakorda osutatakse tehnilistele spetsifikatsioonidele, muudele nõuetele või teenuseid puudutavatele eeskirjadele ning mille järgimine lubab oletada vastavust eespool nimetatud õigus- ja haldusnormidega kehtestatud kohustustele,

ii) vabatahtlikud kokkulepped, mille puhul ametiasutus on üks lepinguosaline ja mis üldistes huvides näevad ette tehniliste spetsifikatsioonide, muude nõuete või teenuseid puudutavate eeskirjade järgimise, välja arvatud riigihangete pakkumistingimused,

iii) tehnilised spetsifikatsioonid, muud nõuded või teenuseid puudutavad eeskirjad, mis on seotud toodete või teenuste tarbimist mõjutavate fiskaal- või finantsmeetmetega, soodustades selliste tehniliste spetsifikatsioonide, muude nõuete või teenuseid puudutavate eeskirjade järgimist; siia ei kuulu siseriiklike sotsiaalkindlustussüsteemidega seotud tehnilised spetsifikatsioonid ega muud nõuded.

Kaasa arvatakse liikmesriikide nimetatud asutuste kehtestatud tehnilised eeskirjad, mis esitatakse loetelus, mille koostab ja asjakohasel juhul ajakohastab komisjon artiklis 2 osutatud komitee töö raames.

Selle loetelu muutmisel kasutatakse sama menetlust;

g) „tehniliste eeskirjade eelnõu“ – tehnilise spetsifikatsiooni, muu nõude või teenuseid puudutava eeskirja tekst, sealhulgas haldusnormid, mis on koostatud eesmärgiga need tehniliste eeskirjadena jõustada või lõpuks jõustada lasta, ja mis on ettevalmistusetapis, kus saab veel teha olulisi muudatusi.

[…]“.

7 Direktiivi artikli 5 lõike 1 esimeses lõigus on sätestatud:

„Piiramata artikli 7 kohaldamist, edastavad liikmesriigid viivitamata komisjonile kõik tehniliste eeskirjade eelnõud, välja arvatud siis, kui tegemist on rahvusvahelise või Euroopa standardi täieliku teksti ülevõtmisega, mille puhul piisab teatest asjaomase standardi kohta; nad teatavad komisjonile ka põhjused, miks selliste tehniliste eeskirjade jõustamine oli vajalik, kui neid põhjusi ei ole eelnõus juba selgitatud.“

Läti õigus

Maksude ja lõivude seadus

8 Maksude ja lõivude seaduse (Likums Par nodokļiem un nodevām) artikli 28^{1}, lõikes 4^{1} on sätestatud:

„Maksumaksjad võivad kasutada elektroonilisi seadmeid ja vahendeid, mis vastavad maksude ja muude maksete registreerimise elektroonilistele seadmetele ja vahenditele kohaldatavatele tehnilistele nõuetele ning on läbinud vastavuskontrolli. Elektroonilisi seadmeid ja vahendeid tohib hooldada hooldusteenuste pakkuja, kes on vastavalt õigusnormidele läbinud vastavuskontrolli.“

Kasutuseeskirjad

9 Ministrite nõukogu 11. veebruari 2014. aasta määruse nr 96 maksude ja muude maksete registreerimise elektrooniliste seadmete ja seadmete kasutamise korra kohta (Ministru kabineta noteikumi Nr. 96 „Nodokļu un citu maksājumureistrēšanas elektronisko ierīču un iekārtu lietošanas kārtība“ (edaspidi „kasutuseeskirjad“) punkti 121^{4} alapunktis 4 on sätestatud:

„Kassaaparaatide, hübriidkassade, kassasüsteemide, spetsiaalsete seadmete ja vahendite mudelite ja nende tarkvaraversioonide vastavuskontrolli läbiviimiseks annab hooldusteenuste pakkuja asutusele üle tootja keeles tehnilise dokumentatsiooni, millele on lisatud notariaalselt kinnitatud tõlge riigikeelde. Tehniline dokumentatsioon sisaldab järgmist: registreeritud tarkvara lähtekood (inimesele loetavad informaatikajuhendid, mille on koostanud programmeerija) ja masinakood (arvutile arusaadav sümbolite kogum, et käivitada programmeerija koostatud programm) ning fiskaalmälu moodul.“

10 Kasutuseeskirjade punktis 121^{5} on ette nähtud:

„Nõuetele vastavuse kontrolliasutus edastab kuue kuu jooksul alates käesoleva määruse punktis 121^{4} osutatud dokumentide kättesaamisest hooldusteenuste pakkujale deklaratsiooni kassaaparaadi, hübriidkassa, kassasüsteemi, spetsiaalse seadme või vahendi mudeli, selle muudatuse või versiooni vastavuse kohta maksude ja muude maksete registreerimise elektroonilistele seadmetele ja vahenditele kohaldatavatele tehnilistele nõuetele või teavitab hooldusteenuste pakkujat vastavusdeklaratsiooni väljastamisest keeldumisest.“

11 Kasutuseeskirjade punkti 129^{4} alapunktis 6 on sätestatud:

„Kui maksuhalduri ühtsesse andmebaasi (register) registreeritakse kassaaparaadi, hübriidkassa, kassasüsteemi, spetsiaalse seadme või vahendi mudel, selle muudatus või versioon, mida hooldab hooldusteenuste pakkuja, olgu ta kas seadme või vahendi tootja või tootja volitatud esindaja, esitab nimetatud teenusepakkuja registreeritud tarkvara lähtekoodi 24 tunni jooksul maksuametile, kui viimane seda palub.“

12 Kasutuseeskirjade punkti 129^{17} alapunktis 1.2.2 on ette nähtud:

„Maksuamet ei kanna ühtsesse andmebaasi (register) järgmist: kasutaja nimel registreeritud kassaaparaadid, hübriidkassad, kassasüsteemid, spetsiaalsed seadmed või vahendid[, kui] need ei vasta reguleerivas õigusnormis sätestatud tingimustele seoses maksude ja muude maksete registreerimise

elektroonilistele seadmetele ja vahenditele kohaldatavate tehniliste nõuetega. Maksuamet teavitab kasutajat ühtsesse andmebaasi (register) kandmata jätmisest 15 tööpäeva jooksul.“

Põhikohtuasi ja eelotsuse küsimused

13 Europark on Läti äriühing, mis osutab transpordi valdkonnas parkimisteenuseid. Skidata on Austria äriühing, kes toodab Austrias automaatmakseseadmeid ja ekspordib neid 25 liikmesriiki, sealhulgas Lätisse.

14 Europark ostis 30. juunil ja 27. novembril 2015 Skidatalt kaheksa automaatmakseseadet, mille riigi maksuamet registreeris sellistena 8. oktoobrist kuni 30. detsembrini 2015 oma andmebaasis.

15 Kassade ja automaatseadmete tehnilistele nõuetele vastavuse järelevalve eest vastutav asutus SIA „Ernst Young Baltic“ teatas 16. mai 2022. aasta kirjas riigi maksuametile, et ta keeldus väljastamast nende kaheksa seadme kohta vastavusdeklaratsiooni, kuna hooldusteenuste osutaja SIA „19 points“ ei olnud talle esitanud kasutuseeskirjade punkti 121^4 alapunktis 4 ette nähtud andmeid, nimelt nende seadmete registreeritud tarkvara lähtekoodi ja masinakoodi.

16 Seetõttu jättis maksuamet 2. septembri 2022. aasta otsusega need oma andmebaasist välja.

17 Europark ja Skidata esitasid seejärel selle otsuse tühistamiseks kaebuse administratīvā rajona tiesa, Rīgas tiesu namsile (rajooni halduskohus, Riia kohtumaja, Läti), kes on eelotsusetaotluse esitanud kohus. Nad väidavad, et kasutuseeskirjad kohustavad edastama registreeritud tarkvara lähtekoodi ja masinakoodi ning kujutavad endast tehnilist nõuet, millest oleks tulnud vastavalt direktiivi 2015/1535 nõuetele komisjonile teatada.

18 Lisaks märgivad nad, et Europark ei saa tarkvara kasutusõiguse omandajana õiguspäraselt saada ja avalikustada tarkvara lähtekoodi omal algatusel ilma temale tooteid valmistava Skidata nõusolekuta, kuna see kood kuulub tootja Skidatale ja on kaitstud ärisaladusega. Lähtekoodi esitamise kohustus rikuks seega ebaproportsionaalselt tootja intellektuaalomandi õigust.

19 Selles kontekstis märgib eelotsusetaotluse esitanud kohus esiteks, et põhikohtuasjas kõne all olevad automaatmakseseadmed on „tooted“ direktiivi 98/34 artikli 1 punkti 1 tähenduses. Seetõttu on tal tekkinud küsimus, kas kohustus esitada nende seadmete registreeritud tarkvara lähtekood kuulub mõiste „tehnilised eeskirjad“ alla selle direktiivi artikli 1 punkti 11 tähenduses, mis eristab nelja meetmekategooriat. Jaatava vastuse korral soovib eelotsusetaotluse esitanud kohus teada, millisesse kategooriasse peaks selline kohustus kuuluma.

20 Eelotsusetaotluse esitanud kohtu sõnul võib see kohustus kuuluda nendest kategooriatest kolme alla ja seega kvalifitseeruda kas „tehniliseks spetsifikatsiooniks“ direktiivi 98/34 artikli 1 punkti 3 tähenduses, „muuks nõudeks“ selle direktiivi artikli 1 punkti 4 tähenduses või siis selle direktiivi artikli 1 punktis 11 nimetatud eeskirjadeks, mis „keelavad toote valmistamise, impordi, turustamise või kasutamise“.

21 Teiseks palub eelotsusetaotluse esitanud kohus selgitada, kas nõuetele vastavuse kontrolliasutusele registreeritud tarkvara lähtekoodi esitamise nõuet võib käsitada koguselise impordipiiranguga samaväärse toimega meetmena ELTL artikli 34 tähenduses.

22 Ta leiab, et sellel kohustusel on õiguspärane eesmärk, kuna see võimaldab riigi maksuametil veenduda registreeringu õigsuses ja vältida maksude kirjendamata või tasumata jätmist. Samas on tal tekkinud küsimus, kas niisugune kohustus on selle eesmärgi saavutamiseks vajalik. Ta rõhutab, et Skidata pakub teistes liikmesriikides kõnealuste kontrollide läbiviimiseks selliste automaatseadmete rakendusliidest, nagu on kõne all põhikohtuasjas, mis võimaldab kontrolliasutusel saada kogu vajaliku teabe maksete kohta. Lisaks märgib eelotsusetaotluse esitanud kohus, et Skidata nõustus esitama ka lähtekoodi selle osa, mis puudutab maksete ja maksude registreerimist nõuetele vastavuse kontrollimiseks. Põhikohtuasjas kõne all olev kontrolliasutus ei kiitnud aga seda ettepanekut heaks ja nõuab jätkuvalt täieliku lähtekoodi edastamist.

23 Sellega seoses leiab eelotsusetaotluse esitanud kohus, et kuigi põhikohtuasjas kõne all olevates riigisisestes õigusnormides ette nähtud kohustus ei keela automaatmakseseadmete turustamist Läti turul, paneb see nende seadmete tootjale kahekordse koormuse, kuna need peavad vastama nii tootjariigi kui ka turustamisriigi eeskirjadele. Seega võib selline kohustus eelotsusetaotluse esitanud kohtu sõnul muuta nende seadmete importimise raskemaks ja kulukamaks, mistõttu võib see heidutada huvitatud ettevõtjaid neid Lätis turustamast.

24 Neil asjaoludel otsustas administratīvā rajona tiesa, Rīgas tiesu nams (rajooni halduskohus, Riia kohtumaja) menetluse peatada ja esitada Euroopa Kohtule järgmised eelotsuse küsimused:

„1. Kas direktiivi 98/34 artikli 1 punkti 11 tuleb tõlgendada nii, et mõiste „tehnilised eeskirjad“, mille eelnõudest tuleb komisjonile teatada vastavalt nimetatud direktiivi artikli 8 lõikele 1, hõlmab õigusnormi, mille kohaselt on hooldusteenuste pakkujal kohustus esitada nõuetele vastavuse kontrolliasutusele registreeritud tarkvara lähtekood.

2. Kas ELTL artiklit 34 tuleb tõlgendada nii, et nõuetele vastavuse kontrolliasutusele registreeritud tarkvara lähtekoodi esitamise nõuet võib käsitada koguselise impordipiiranguga samaväärse toimega meetmena?

3. Kui vastus eelmisele küsimusele on jaatav, siis kas seda nõuet saab pidada maksukontrolli tõhususe seisukohast proportsionaalseks?“

Eelotsuse küsimuste analüüs

Esimene küsimus

25 Kõigepealt tasub meelde tuletada, et vastavalt direktiivi 2015/1535 artiklitele 10 ja 11 tunnistati direktiiv 98/34 kehtetuks alates 7. oktoobrist 2015, mil jõustus direktiiv 2015/1535. Eelotsusetaotlusest nähtub, et Europark omandas mõned kõnealused automaatmakseseadmed 30. juunil 2015, teised aga pärast 7. oktoobrit 2015. Kaheksa kõnealust seadet registreeriti riigi maksuameti andmebaasis ja jäeti seejärel pärast nimetatud kuupäeva sealt välja. Sellest järeldub, et nii direktiivi 98/34 kui ka direktiivi 2015/1535 sätted on põhikohtuasja asjaoludele *ratione temporis* kohaldatavad.

26 Kuna aga nende direktiivide põhikohtuasjas asjakohased sätted on sõnastatud sarnaselt, tuleb piirduda direktiivi 2015/1535 sätetega.

27 Lisaks tuleb märkida, et eelotsusetaotluse esitanud kohus palus oma esimese küsimusega Euroopa Kohtul tõlgendada direktiivi 98/34 artikli 1 punkti 11, arvestades selle direktiivi artikli 8 lõiget 1, mille kohaselt edastavad liikmesriigid viivitamata komisjonile kõik „tehniliste eeskirjade“ eelnõud selle direktiivi artikli 1 punkti 11 tähenduses. Sellega seoses tasub meenutada, nagu märkis ka nimetatud kohus, et väljakujunenud kohtupraktika kohaselt toob liikmesriigi poolt sellisest eelnõust eelneva teavitamise kohustuse täitmata jätmine kaasa selle, et asjaomastele „tehnilistele eeskirjadele“ ei saa eraõiguslike isikute vastu tugineda (3. detsembri 2020. aasta kohtuotsus Star Taxi App, C-62/19, EU:C:2020:980, punkt 57 ja seal viidatud kohtupraktika).

28 Seega tuleb asuda seisukohale, et esimese küsimusega palub eelotsusetaotluse esitanud kohus selgitada, kas direktiivi 2015/1535 artikli 1 lõike 1 punkti f tuleb tõlgendada nii, et riigisisesed õigusnormid, mis panevad automaatmakseseadmete hoolduse eest vastutavale teenuseosutajale kohustuse esitada nende seadmete vastavuse kontrolliasutusele nende seadmete registreeritud lähtekood, kujutavad endast „tehnilisi eeskirju“ selle sätte tähenduses, millele saab eraõiguslike isikute vastu tugineda üksnes juhul, kui vastavast õigusakti eelnõust on komisjonile direktiivi 2015/1535 artikli 5 lõike 1 esimese lõigu kohaselt eelnevalt teatatud.

29 Tasub meenutada, et direktiivi 2015/1535 artikli 1 lõike 1 punktis f eristatakse nelja liiki meetmeid, mida võib pidada „tehnilisteks eeskirjadeks“ selle direktiivi tähenduses: esiteks „tehniline spetsifikatsioon“, teiseks „muud nõuded“, kolmandaks „teenuseid puudutav eeskiri“ ja neljandaks „liikmesriikide õigus- ja haldusnormid, mis keelavad toote valmistamise, impordi, turustamise, kasutamise“. Kolm esimest meetmeliiki on määratletud vastavalt artikli 1 lõike 1 punktides c–e.

30 Esitatud küsimusele vastamiseks tuleb seega analüüsida, kas kohustus anda vastavuse kontrolliasutusele automaatmakseseadmetes salvestatud tarkvara lähtekood, nagu on kasutuseeskirjades ette nähtud kohustus, kuulub ühte nendest neljast tehniliste eeskirjade kategooriast.

31 Esiteks tuleb täpsustada, et eelotsusetaotluse esitanud kohtu küsimused ei puuduta infoühiskonna teenuseid, see tähendab vahemaa tagant elektroonilisel teel ja teenusesaaja isikliku taotluse alusel osutatavaid teenuseid, vaid konkreetseid tooteid ja nende kasutamist, käesoleval juhul automaatmakseseadmeid. Seega ei ole vaja analüüsida, kas selline kohustus kuulub kategooriasse „teenuseid puudutav eeskiri“ direktiivi 2015/1535 artikli 1 lõike 1 punkti e tähenduses.

32 Teiseks tuleb kontrollida, kas see kohustus võib kuuluda tehniliste eeskirjade kategooriasse „liikmesriikide õigus- ja haldusnormid, mis keelavad toote valmistamise, impordi, turustamise, kasutamise“, direktiivi 2015/1535 artikli 1 lõike 1 punkti f tähenduses.

33 Kuigi käesoleval juhul toob automaatmakseseadmete registreeritud tarkvara lähtekoodi vastavuse kontrolliasutusele edastamata jätmine kaasa selle, et neid seadmeid ei saa kasutada toimingute ja maksete registreerimiseks, ei keela põhikohtuasjas kõne all olevad kasutuseeskirjad siiski selliste seadmete tootmist, importi, turustamist või kasutamist.

34 Järelikult ei saa põhikohtuasjas kõne all olevates kasutuseeskirjades ette nähtud kohustus esitada registreeritud tarkvara lähtekood kuuluda kategooriasse „liikmesriikide õigus- ja haldusnormid, mis keelavad toote valmistamise, impordi, turustamise, kasutamise“ direktiivi 2015/1535 artikli 1 lõike 1 punkti f tähenduses.

35 Kolmandana, mis puudutab küsimust, kas see kohustus kuulub mõiste „tehniline spetsifikatsioon“ alla direktiivi 2015/1535 artikli 1 lõike 1 punkti c tähenduses, siis tuleb meenutada, et see mõiste viitab spetsifikatsioonidele, mis sisalduvad dokumendis, millega määratakse kindlaks toote nõutavad omadused, nagu kvaliteet, kasutusotstarve, ohutus või mõõtmed, sealhulgas nõuded, mida kohaldatakse toote suhtes muu hulgas seoses vastavushindamismenetlustega.

36 Euroopa Kohtu väljakujunenud praktika kohaselt eeldab mõiste „tehniline spetsifikatsioon“, et riigisisene meede viitab tingimata tootele või selle pakendile kui sellisele ning määratleb seega toote ühe nõutava omaduse (24. novembri 2022. aasta kohtuotsus Belplant, C-658/21, EU:C:2022:925, punkt 24 ja seal viidatud kohtupraktika).

37 Euroopa Kohus on lisaks leidnud, et riigisisesed õigusaktid, mille kohaselt toote turuleviimine eeldab eelnevat luba, tuleb klassifitseerida direktiivi 2015/1535 artikli 1 lõike 1 punkti f tähenduses „tehnilisteks eeskirjadeks“ (vt selle kohta 22. jaanuari 2002. aasta kohtuotsus Canal Satélite Digital, C-390/99, EU:C:2002:34, punkt 46 ja seal viidatud kohtupraktika).

38 Põhikohtuasjas viitab kasutuseeskirjade punkti 121^4 alapunktiga 4 hooldusteenuste osutajale pandud kohustus esitada asjaomaste toodete nõuetele vastavuse kontrolliasutusele nende toodete tehniline dokumentatsioon, mis peab sisaldama registreeritud tarkvara lähtekoodi ja masinakoodi, toodetele kui sellistele. Täpsemalt on riigisisestes õigusnormides märgitud, et lähtekoodis on kirjas programmeerija poolt inimesele loetavad IT-juhised ja et masinakoodis on esitatud sümbolid, mis on arvutile programmi rakendamiseks arusaadavad. Lisaks on nendes õigusnormides täpsustatud, et nimetatud dokumendid tuleb esitada tootja riigikeeles koos notariaalselt kinnitatud tõlkega riigikeelde. Seega tuleb märkida, et põhikohtuasjas kõne all olevad riigisisesed õigusnormid viitavad tootele kui sellisele ja panevad hooldusteenuste osutajatele kohustuse esitada tehniline dokumentatsioon, mis sisaldab muu hulgas registreeritud tarkvara lähte- ja masinakoodi, mida tuleb pidada kõigi müügiautomaatide jaoks nõutavateks ja spetsiifilisteks omadusteks, kuna selline kohustus ei kehti toodete puhul, millel ei ole registreeritud tarkvara lähte- ja masinakoodi.

39 Lisaks on kohustus edastada registreeritud tarkvara lähtekood ja masinakood ettekirjutus, mida kohaldatakse automaatmakseseadmete suhtes nende maksunõuetele vastavuse hindamise menetluses. Sellega seoses tuleb neid koode kontrollida, kui vastavuse kontrolliasutus kontrollib nõuetele vastavust. Teatamata jätmise korral ei saa automaatmakseseadmed nende registreerimiseks riigi maksuameti ühtses andmebaasis vajalikku vastavusdeklaratsiooni, mis üldjuhul takistab nende turuleviimist Lätis. Lõpuks tuleb rõhutada, et vastavushindamismenetluse eeskirjad ja nõuded on kehtestatud kasutamiseeskirjadega, millest ei ole komisjonile direktiivi 2015/1535 artikli 5 lõike 1 esimese lõigu kohaselt teatatud.

40 Järelikult kuuluvad sellised riigisisesed õigusnormid, nagu on kõne all põhikohtuasjas ja mis kohustavad automaatmakseseadmete hoolduse eest vastutavat teenuseosutajat esitama nende seadmete vastavuse kontrolliasutusele tehnilise dokumentatsiooni, mis sisaldab muu hulgas registreeritud tarkvara lähtekoodi, mõiste „tehniline spetsifikatsioon“ alla direktiivi 2015/1535 artikli 1 lõike 1 punkti c tähenduses ja kujutavad endast seega „tehnilisi eeskirju“ selle direktiivi artikli 1 lõike 1 punkti f tähenduses.

41 Neljandaks ja viimasena tuleb hinnata, kas kohustust esitada registreeritud tarkvara lähtekood võib kvalifitseerida „tehnilisteks eeskirjadeks“ selle kuulumise tõttu „muude nõuete“ kategooriasse direktiivi 2015/1535 artikli 1 lõike 1 punkti d tähenduses. Selle sätte kohaselt hõlmab nimetatud mõiste muid nõudeid, mis ei ole tehniline spetsifikatsioon ja mis esitatakse tootele eelkõige

tarbijate või keskkonna kaitsmise eesmärgil ning mis mõjutavad tema elutsüklit pärast turuleviimist, nagu kasutamise, ringlussevõtu, taaskasutamise või kõrvaldamise tingimused, kui need võivad oluliselt mõjutada toote koostist, olemust või turustamist.

42 Tuleb tõdeda, et kuna see kohustus kuulub mõiste „tehniline spetsifikatsioon“ alla, nagu on märgitud käesoleva kohtuotsuse punktis 40, ei saa seda kvalifitseerida „muudeks nõueteks“. Vastavalt selle mõiste eelmises punktis esitatud määratlusele ei hõlma see mõiste „tehnilist kirjeldust“.

43 Täielikkuse huvides tuleb siiski täpsustada, et Euroopa Kohtu praktika kohaselt peavad asjaomased riigisisesed meetmed selleks, et neid saaks kvalifitseerida „muudeks nõueteks“, kujutama endast „tingimusi“, mis võivad oluliselt mõjutada asjaomase toote koostist, olemust või turustamist (vt selle kohta 9. märtsi 2023. aasta kohtuotsus Vapo Atlantic, C-604/21, EU:C:2023:175, punkt 39 ja seal viidatud kohtupraktika).

44 Käesoleval juhul tuleb märkida, et sellised riigisisesed õigusnormid, nagu on kõne all põhikohtuasjas, mis panevad automaatmakseseadmete hoolduse eest vastutavatele teenuseosutajatele kohustuse esitada nende seadmete vastavuse kontrolliasutusele seadmete registreeritud tarkvara lähtekood ja masinakood, et saada vastavusdeklaratsioon, mis on vajalik nende seadmete registreerimiseks riigi maksuameti ühtsesse andmebaasi, võivad mõjutada nende seadmete turustamist. Nimelt võib selle kohustuse täitmata jätmine märkimisväärselt mõjutada automaatmakseseadmete turustamist, kui ettevõtjatel ei ole stiimulit neid omandada ja neid seadmeid ei saa tegelikult kasutada ettenähtud viisil. Lisaks tuleb märkida, et nagu nähtub eelotsusetaotlusest, ei ole põhikohtuasjas kõne all oleva registreeritud tarkvara lähtekoodi ja masinakoodi esitamise kohustuse eesmärk kaitsta tarbijaid või keskkonda, vaid see võimaldab riigil tagada deklareerimiskohustuste täitmise ja maksude tasumise kontrollimine.

45 Seega ei saa selliseid riigisiseseid õigusnorme, nagu on kõne all põhikohtuasjas, pidada „muudeks nõueteks“ direktiivi 2015/1535 artikli 1 lõike 1 punkti d tähenduses.

46 Kõiki eeltoodud kaalutlusi arvestades tuleb esimesele küsimusele vastata, et direktiivi 2015/1535 artikli 1 lõike 1 punkti f tuleb tõlgendada nii, et riigisisesed õigusnormid, mis panevad automaatmakseseadmete hoolduse eest vastutavale teenuseosutajale kohustuse esitada seadmete vastavuse kontrolliasutusele nende seadmete registreeritud lähtekood, kujutavad endast „tehnilisi eeskirju“ selle sätte tähenduses, millele saab eraõiguslike isikute vastu tugineda üksnes juhul, kui vastavast õigusakti eelnõust on komisjonile selle direktiivi artikli 5 lõike 1 esimese lõigu kohaselt eelnevalt teatatud.

Teine ja kolmas küsimus

47 Arvestades esimesele küsimusele antud vastust, ei ole teisele ja kolmandale küsimusele vaja vastata.

Kohtukulud

48 Kuna põhikohtuasja poolte jaoks on käesolev menetlus eelotsusetaotluse esitanud kohtus pooleli oleva asja üks staadium, otsustab kohtukulude jaotuse sama kohus. Euroopa Kohtule seisukohtade esitamisega seotud kulusid, välja arvatud poolte kohtukulud, ei hüvitata.

Esitatud põhjendustest lähtudes Euroopa Kohus (seitsmes koda) otsustab:

Euroopa Parlamendi ja nõukogu 9. septembri 2015. aasta direktiivi (EL) 2015/1535, millega nähakse ette tehnilistest eeskirjadest ning infoühiskonna teenuste eeskirjadest teatamise kord, artikli 1 lõike 1 punkti f

tuleb tõlgendada nii, et

riigisisesed õigusnormid, mis panevad automaatmakseseadmete hoolduse eest vastutavale teenuseosutajale kohustuse esitada seadmete vastavuse kontrolliasutusele nende seadmete registreeritud lähtekood, kujutavad endast „tehnilisi eeskirju“ selle sätte tähenduses, millele saab eraõiguslike isikute vastu tugineda üksnes juhul, kui vastavast õigusakti eelnõust on komisjonile selle direktiivi artikli 5 lõike 1 esimese lõigu kohaselt eelnevalt teatatud.

Allkirjad